

Slučaj Lećevica: Dvadeset godina čekanja Godota u Šilovića docu

Foto: Regionalni centar čistog okoliša

[Aleksandar Tešić](#) • 20/11/2020 u 19:07 •

Sviđa mi se 11 Pod

Ovoga ljeta navršilo se punih dvadeset godina od prvog službenog spominjanja tvornice za preradu smeća i priželjkivano rješavanje nagomilanih dalmatinskih muka po otpadu, a ledina u Šilovića docu kod sela Kladnjice u općini Lećevica, gdje je na poroznom kršu Dalmatinske zagore planiran kontroverzni Centar za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije, i danas je zarasla u draču i kupinu. U toj dva desetljeća dugoj epopeji obilježenoj glasnim upozorenjima ekoloških aktivista da bi planirani zahvat u Lećevici mogao gadno naštetiti prirodi, svjedočimo ovih dana zanimljivom obratu. Općinska vlast povukla je odjednom svoju potporu projektu i zabranila sve aktivnosti na realizaciji CGO. Nije to učinjeno zbog naglo probudene svijesti o potencijalnoj opasnosti po okoliš nego iz puno prizemnijih razloga, uglavnom zato što se otkup privatnih zemljišta u posljednjih jedanaest godina otkako su s vlasnicima potpisani predugovori nije bogznakako pomaknuo s mrtve točke, osim što je procijenjena vrijednost zemlje nekako splasnula. Mašući pravnim mišljenjima, u Splitsko-dalmatinskoj županiji, u kojoj je kao i u Općini Lećevica na vlasti isti HDZ, na to se folklorno nezadovoljstvo iz zaleđa ne obaziru.

Vlasnicima zemlje u Šilovića docu koji su se polakomili za obećanih im **95 kuna po kvadratu** ljutoga krša i u rujnu **2009. godine** s Općinom Lećevica potpisali predugovore o otkupu zemljišta, dozlogrdilo je čekati. Njih ukupno pedeset i dvoje već više od jedanaest godina čekaju da im se vlasti smiluju i isplate barem predugovorenu naknadu u iznosu od dvadeset posto vrijednosti zemlje. Do dana današnjega nisu od toga vidjeli ni lipe, a trebali su u roku mjesec dana od potpisivanja tih famoznih predugovora koje je **2016. godine** od Općine Lećevica preuzela na sebe **Splitsko-dalmatinska županija**. Ti zemljoposjednici koji formalno-pravno to više zapravo i nisu jer su se potpisivanjem predugovora odrekli bilo kakvog raspolaganja zemljištem, osjećaju se prevarenima. Žale se ovih dana mještani **Lećevice**, koji sve manje vjeruju u izgradnju obećane tvornice smeća, da su ih zaštitari prirode godinama prozivali za

pohlepu i nebrigu za okoliš i zdravlje drugih, da su se namučili 'čisteći' uz pomoć odvjetnika parcele kako bi postale vlasnički 'jedan kroz jedan', da su više od desetljeća strpljivo čekali i da im je prekipjelo kada su čuli da je tamo neko visoko povjerenstvo ove godine samo tako odlučilo da zemlja ne vrijedi više **95 kuna** po kvadratu. Govore **Lećevičani** da za manje od predugovorenog zemlju ne žele dati ali se pribojavaju da bi ih vlasti protiv njihove volje mogle izvesti.

Općina Lećevica protiv gradnje CGO

Zbog otezanja s otkupom zemljišta, zato što **Splitsko-dalmatinska županija** nije u prethodnih jedanaest godina osigurala sredstva za isplatu vlasnika, **Općina Lećevica** je u rujnu odlučila da povlači potporu, da zabranjuje i da obustavlja sve aktivnosti na izgradnji **Centra za gospodarenje otpadom** na svom teritoriju. – Ovakva situacija akumulira nezadovoljstvo koje prerasta okvire pravne problematike i prelazi na pitanje politike i nezadovoljstvo samih žitelja, mještana, vlasnika i vijećnika **Općine Lećevica** – sročili su lokalni samoupravljači, tvrdeći u toj odluci općinskog vijeća kako ne postoji ni jedan razlog da se hitno ne pristupi sklapanju ugovora i tako otklone prijepori hoće li se ili se neće graditi. Pobuna zemljoposjednika na čijoj se zemlji planira izgradnja kontroverznog CGO i nezadovoljstvo u jedinici lokalne samouprave na čiji se teritorij planira dovoziti otpad iz cijele županije, nimalo ne dira planere i izvršitelje tog velikog posla u **Dalmatinskoj zagori**. Županijska tvrtka **Regionalni centar čistog okoliša** pohvalila se prošloga mjeseca pravnim mišljenjem koje zajednički potpisuju **Marko Šikić** i **Bosiljka Britvić Vetma**, profesori na katedrama upravnog prava pravnih fakulteta u **Zagrebu** i **Splitu**. Piše u tom njihovom pravnom mišljenju da **Općina Lećevica** nema nadležnost nad aktivnostima na izgradnji CGO kao ni za rješavanje pitanja otkupa zemljišta u privatnom vlasništvu te da odluka općinara nema utjecaj na status i realizaciju projekta, da je to tek puka izjava određenog stava koja je donesena bez zakonskog temelja i da je kao takva bez ikakvog pravnog učinka.

Na plaće već potrošeno 30 milijuna kuna

Taj **Regionalni centar čistog okoliša**, županijska tvrtka osnovana za upravljanje planiranim **Centrom za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije**, uknjižila je proljetos petnaest godina svog postojanja u kojima je pribavila **122 dokumenta**, ishodila **27 dozvola** i na plaće zaposlenika potrošila **30 milijuna kuna**. Za investiciju procijenjenu zasad na **72 milijuna eura** osigurala je **Europska unija** oko sedamdeset posto sredstava, ostatak namaknule država i županija, no s obzirom da zemljište još nije niti otkupljeno od vlasnika i da bi tek iduće godine mogao biti odabran izvođač radova, nikakve su šanse će CGO u **Lećevici** biti dovršen u planiranom roku do početka **2022. godine**, ako gradnja do tada uopće i počne. Otkako je u veljači konačno pokrenut postupak javne nabave, zainteresirani potencijalni graditelji više su puta tražili produženje roka za dostavu ponuda i više puta žalbama odugovlačili proces. Javna nabava ponovno je prije neki dan stopirana zbog još jedne žalbe da **Regionalni centar čistog okoliša** nije primjereno produljio rok za dostavu ponuda odnosno da nije uzeo u obzir moguće komplikacije u poslovanju banaka te otežanu komunikaciju partnera iz različitih zemalja uslijed pandemije bolesti izazvane novim koronavirusom. Tom je žalbom iskamčen još jedan produžetak za dostavu ponuda i još malo produžena dvadesetogodišnja epopeja, do još jednog rješenja **Državne komisije za kontrolu javne nabave**, za što ima rok od mjesec dana, nakon čega slijedi nova objava dokumentacije, što znači da se nastavak natječaja može očekivati najranije u siječnju **2021. godine**.

Negativan utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi

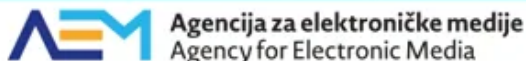
U protekla dva desetljeća od prvog službenog spominjanja dalmatinske tvornice za preradu smeća, dalmatinski zaštitari prirode više su puta prosvjedovali, apelirali i pravnim mehanizmima nastojali zaustaviti izgradnju **Centra za gospodarenje otpadom** u **Lećevici** za kojeg smatraju da može potencijalno imati itekako negativan utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi. Ključno je to što bi postrojenje za obradu otpada bilo na poroznom krškom terenu poviše vodotoka rijeke **Jadro** iz koje se pitkom vodom napaja grad **Split** i većina **Splitsko-dalmatinske županije**. Splitska ekološka udruga **Sunce** zajedno sa **Kriznim eko kaštelanskim stožerom** i **Općinom Unešić** tražila je zato poništenje rješenja nekadašnjeg **Ministarstva zaštite okoliša i energetike** iz **2017. godine** prema kojem za izmijenjeni zahvat izgradnje CGO nije potrebno provesti **Studiju utjecaja na okoliš**. **Upravni sud u Splitu** taj je tužbeni zahtjev lani odbio, a ekološke udruge žalile se **Visokom upravnom sudu** čija se presuda tek očekuje. Jedan od razloga za tužbu nejasno je utvrđen kapacitet budućeg CGO odnosno to što nije moguće utvrditi koliko bi komunalnog otpada uopće dolazilo u postrojenje. Pojašnjavaju splitski ekolozi da količina otpada koja bi se dovozila ovisi o količini otpada koji se pravilno odvoji te reciklira u općinama i gradovima **Splitsko-dalmatinske županije** te da s obzirom na njihove loše rezultate postoji opravdana bojazan da će se kapacitet u stvarnosti povećati te imati utjecaj na okoliš.

Županijska tvrtka krije podatke

Osim same lokacije, splitskim je ekolozima u projektu **Centra za gospodarenje otpadom** u **Lećevici** puno toga sporno. U udruzi **Sunce** upozoravaju da je u naravi riječ o centru za obradu miješanog komunalnog otpada te proizvodnju goriva iz otpada odnosno nešto suvremenijem odlagalištu te da se dio obrađenog otpada planira odlagati, dio odvajati,

a od dijela proizvoditi gorivo iz otpada. Napominju da se odvajanjem korisnih komponenti iz već miješanog komunalnog otpada ne može postići dovoljna kvaliteta koja bi imala vrijednost na tržištu, a i da su dosadašnja istraživanja dokazala izrazito nepovoljan utjecaj na zdravlje ljudi u okruženu postrojenja poput cementara koja se takvim gorivom koriste. Smatraju splitski zaštitari okoliša i da sa županijskim CGO građane svih splitsko-dalmatinskih općina i gradova očekuje višestruko povećanje troškova obrade i zbrinjavanja otpada i da je izuzetno upitna održivost projekta koji uključuje vrlo visoke transportne troškove prijevoza otpada iz svih dijelova županije, uključujući i otoka. Sporno u ovoj priči ekolozima jest i to što se projekt temelji na **Studiji izvodljivosti iz 2015. godine** koja unatoč mnogim upitima županijska tvrtka **Regionalni centar čistog okoliša** nikad nije predstavila zainteresiranoj javnosti, pa niti nakon traženja **Pučke pravobraniteljice** i nakon što je državna **Povjerenica za informiranje** procijenila da su je dužni zainteresiranoj javnosti dati na uvid. Tolika tajnovitost županijske tvrtke ekolozima daje još razloga za sumnju u održivost kontroverznog projekta i njegovu isplativost za oko pola milijuna stanovnika u 55 jedinica lokalne samouprave koji zajedno sa oko dva milijuna turista godišnje stvaraju više od dvjesto tisuća tona otpada.

Članak sufinanciran sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti

Sviđa mi se 11 Pod

Tags: [Centar za gospodarenje otpadom lećevica](#), [CGO Lećevica](#), [Lećevica](#), [Regionalni centar čistog okoliša](#)

VEZANE VIJESTI

[Znanstvenici, aktivisti i ekolozi ujedinjeni u Splitu: Potpisuju Deklaraciju za spas pitke vode Republike Hrvatske](#)

[‘Državni udar’ na okoliš: Sud odlučio kako tzv. Centar za gospodarenje otpadom u Lećevici ne treba studiju utjecaja na okoliš \(!?\)](#)